

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Marie Turkové v právní věci **žalobkyně: R. U.,** zastoupena Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, č. j. 52 Az 278/2003 - 23 ze dne 24. 3. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, č. j. 52 Az 278/2003 - 23 ze dne 24. 3. 2004, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 2365/AŘ - 2001 ze dne 5. 5. 2003, jímž bylo zamítnuto stěžovatelčino odvolání a potvrzeno rozhodnutí vydané v I. stupni správního řízení ze dne 8. 10. 2001, kterým byl zamítnut stěžovatelčin návrh na zahájení řízení o udělení azylu jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a kterým bylo zároveň rozhodnuto o tom, že stěžovatelka nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, a sice v tom, zda je možno na stěžovatelku vztáhnout § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, tedy zda stěžovatelčina žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně. Stěžovatelka popisuje situaci, v níž opouštěla zemi svého původu, zejména uvádí, že se dostala do finančních potíží, nemohla získat práci, nebylo jí vypláceno ani minimum sociálních dávek a zabezpečení uchazeče o zaměstnání, přitom tato její situace státní aparát v zemi jejího původu nezajímala, resp. této situace zneužíval. Stěžovatelka v této souvislosti dovozuje, že je u ní dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatelka patří do sociální skupiny nezaměstnaných a nesympatizujících se současným politickým zřízením a je pronásledována právě z toho důvodu, což domovský stát toleruje. V postupu orgánů státní moci v zemi svého původu stěžovatelka shledává naplnění humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu. Na základě právě uvedeného stěžovatelka namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Kromě toho stěžovatelka namítá i vady řízení před žalovaným, který neprovedl dostatečné dokazování, přitom na základě zjištěného stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nerespektoval skutečnost, že stěžovatelka má velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o persekuci v zemi svého původu. Dále stěžovatelka namítá, že krajský soud se měl na základě jí podané žaloby zabývat i dodržením procesních předpisů v řízení před žalovaným, což neučinil, a dovozuje z toho kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Krajský soud posoudil nesprávně právní otázku, zda správní řízení předcházející podání žaloby netrpělo procesní vadou. Navíc stěžovatelka namítá nesprávné posouzení splnění podmínky překážky vycestování, neboť stěžovatelce v případě návratu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, přitom bude-li zjištěno, že v České republice požádala o udělení azylu, bude podrobena persekuci. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatelka navrhuje přiznání odkladného účinku jí podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje na skutečnost, že stěžovatelčina žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť bylo v průběhu správního řízení zjištěno, že přišla z bezpečné třetí země. Toto zjištění přitom stěžovatelka v kasační stížnosti nepopírá. Nově stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že patří do sociální skupiny nezaměstnaných a nesympatizujících se současným politickým zřízením, a z toho důvodu je pronásledována. Jde však o tvrzení vykonstruovaná. Pokud jde o namítané procesní vady před žalovaným, tyto námitky žalovaný odmítá. Pokud jde o otázku existence překážek vycestování, tyto byly zkoumány ve vztahu k Polsku, nikoli Ukrajině. Kromě toho má žalovaný povinnost zkoumat existenci překážek vycestování tehdy, je-li rozhodováno o neudělení azylu, nikoli tehdy, je-li žádost zamítána jako zjevně nedůvodná podle některého z ustanovení § 16 odst. 1 zákona o azylu. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující pro posouzení této právní věci rozhodné skutečnosti: stěžovatelka v průběhu správního řízení před žalovaným uvedla, že do České republiky přicestovala autobusem z Ukrajiny přes Polsko, jak na příjezdu do Polska, tak na výjezdu z Polska do České republiky, probíhala kontrola cestovních dokladů. Na obou přechodech byla několikahodinová přestávka v jízdě, další asi čtyři zastávky byly na území Polska. O azyl v Polsku stěžovatelka nepožádala, neboť o takové možnosti nevěděla. Žalovaný zamítl stěžovatelčin návrh jako zjevně bezdůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, navíc se vyslovil k neexistenci

azylových důvodů podle § 13 a § 14 zákona o azylu a překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Toto rozhodnutí žalovaného napadla stěžovatelka žalobou formulářového typu, do jejíž předtištěné verze doplnila toliko identifikační údaje týkající se své osoby a správního řízení před žalovaným. Žalobou tedy namítala procesní pochybení žalovaného, přitom se omezila na citaci § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a porušení § 12 zákona o azylu, neboť měla za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 tohoto zákona, a to minimálně pro vztažení překážky vycestování podle § 91 téhož zákona. Krajský soud žalobu zamítl, přitom dospěl k závěru, že aplikace § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla důvodná, přitom ostatní výrokové části rozhodnutí žalovaného byly z tohoto důvodu nadbytečnými. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelce doručen dne 12. 5. 2004 a ta jej dne 18. 5. 2004 napadla kasační stížností.

Stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je přípustná, neboť se stěžovatelka dovolává kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Pokud jde o aplikaci § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ohledně té Nejvyšší správní soud konstatuje, že toto ustanovení bylo aplikováno důvodně a správně. Podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. V této právní věci nebylo stěžovatelkou zpochybněno, že do České republiky přicestovala autobusem jedoucím ze země jejího původu přes Polsko, kde autobus opakovaně zastavoval. Stěžovatelka tedy měla jak na těchto zastávkách, tak při kontrolách na hranicích, faktickou možnost o udělení azylu požádat, avšak neučinila tak. Stěžovatelka tedy přicestovala do České republiky z Polska, přitom vyhodnotil-li žalovaný a poté i krajský soud Polsko jako bezpečnou zemi, pak tu skutečně důvody pro zamítnutí stěžovatelčiny žádosti o udělení azylu existují. Tvrdí-li stěžovatelka, že je u ní dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nezaměstnaných a nesympatizujících se současným politickým zřízením a je pronásledována právě z toho důvodu, což domovský stát toleruje, přitom v postupu orgánů státní moci v zemi svého původu stěžovatelka shledává naplnění humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu, pak tato tvrzení nejsou ve vztahu k důvodům, pro které byla její žádost o udělení azylu zamítnuta, tvrzeními jakkoli relevantními. Ustanovením § 12 zákona o azylu se žalovaný při zjištění důvodu podávaného z § 16 odst. 1 písm. e) téhož zákona zabývat neměl, přitom tak ani nečinil. Pokud nebyly důvody podle § 12 zákona o azylu posuzovány, nemohl se žalovaný jejich posuzováním dopustit nezákonnosti. Pokud jde § 14 zákona o azylu, ten sice žalovaným posuzován byl, neboť žalovaný vyslovil neexistenci důvodů pro udělení humanitárního azylu,

učinil tak ovšem nadbytečně. Pro rozhodování žalovaného o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tyto důvody však při zamítnutí žádosti s odkazem na § 16 odst. 1 písm. e) zákona zjišťovány nejsou, a proto žalovaný pochybil, pokud se jimi vůbec zabýval. Totéž platí pro konstatování neexistence překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Částečný rozpor v odůvodnění rozhodnutí žalovaného však není důvodem, pro který by bylo třeba napadený rozsudek krajského soudu rušit, a není jím ani obdobný rozpor v úsudku krajského soudu (str. 4 napadeného rozsudku), který na jedné straně tvrdí, že shledal zákonným výroky, jimiž žalovaný vyloučil možnost aplikace § 13 a § 14 zákona o azylu (tedy tento výrok posuzoval a shledal jej zákonným), a to navíc za situace, kdy stěžovatelka nesprávnost aplikace § 13 a § 14 zákona o azylu v žalobě nenamítala (omezila se nad rámec námitek procesního charakteru na konstataci splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu), aby následně tento výrok žalovaného označil za nadbytečný. Na výrok rozhodnutí tyto nesrovnalosti vliv nepochybně neměly.

Za důvodnou Nejvyšší správní soud nepovažuje ani stěžovatelčinu námitku, že krajský soud se měl na základě jí podané žaloby zabývat i dodržením správního řádu v řízení před žalovaným, avšak neučinil tak. Přezkumná činnost krajského soudu v řízeních o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů je vázána zásadou dispoziční, přitom rozsah přezkumu je determinován žalobními body, jež byly u soudu ve lhůtě uplatněny. Krajský soud tedy přezkoumává napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Stěžovatelka v žalobě obecným způsobem namítala procesní vady, jimiž trpělo řízení před žalovaným, omezila se přitom na citaci § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu. S výjimkou námitky porušení § 33 odst. 2 správního řádu jde o námitky směřující primárně do způsobu a rozsahu, jakým žalovaný vedl v průběhu správního řízení dokazování. K otázce dostatečnosti zjištění skutkového a právního stavu se krajský soud vyjádřil, a sice souhrnným způsobem odpovídajícím míře obecnosti, v jaké tuto otázku učinila předmětem přezkumu sama stěžovatelka, neboť na straně 4 napadeného rozsudku výslovně konstatoval, že skutkový a právní stav byl zjištěn dostatečně, přitom aplikace § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu odpovídá provedeným zjištěním. Ve vztahu k vymezení žalobních bodů zásadně determinujících přezkumnou činnost soudu, v nichž se stěžovatelka omezila na citaci jednotlivých ustanovení právních předpisů, aniž by vyvolala potřebu zabývat se konkrétnějšími skutkovými tvrzeními, jež v žalobě absentovala, lze takový závěr soudu shledat dostačujícím. V této souvislosti je třeba odmítnout stěžovatelčino tvrzení obsažené v kasační stížnosti, podle něhož jí bylo vytýkáno, že uvedla konkrétní ustanovení správního řádu, aniž by k nim přiřadila konkrétní skutkové důvody, neboť nic takového z napadeného rozsudku nevyplývá. Pokud jde o námitku nemožnosti seznámit se s podkladem rozhodnutí žalovaného a navrhnout jeho doplnění, k ní se sice krajský soud výslovně nevyjádřil, což lze učinit předmětem dílčí výtky ze strany Nejvyššího správního soudu, z obsahu správního spisu je však nepochybné, že stěžovatelka tuto možnost měla (podle vyjádření stěžovatelky na 4. straně protokolu o pohovoru konaném dne 5. 10. 2001 byly obě tyto možnosti ponechány stěžovatelkou nevyužity), a neshledal-li ani tuto námitku krajský soud důvodnou, aniž se takto explicitně vyslovil, nepochybil do té míry, která by mohla mít jakýkoli vliv na výsledek řízení před ním.

Ze všech shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému náklady řízení, které by přesáhly běžné náklady jeho administrativní činnosti, nevznikly, a proto mu právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. nebylo přiznáno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu